

3. Моисеева Н. С. Управления маркетингом : теория, практика, информационные технологии: учебн. пособие / Н. С. Моисеева, М. В. Конишева ; под ред. М. К. Моисеевой. – М. : Финансы и статистика, 2002. – 304 с.
4. Могила І. С. Управління видами діяльності підприємств як основний інструмент максимізації прибутку. *Materialy IX Międzynarodowej naukowo-praktycznej konferencji «Nauka: teoria i praktyka - 2013» Volume 2. Ekonomiczne nauki.* : Przemysł. Nauka i studia. - 96 str.
5. Соловйов Б. А. Управление маркетингом : 17-модульная программа для менеджеров "Управление развитием организации". Модуль 13 / Б. А. Соловйов. – М. : ИНФРА-М, 1999. – 307 с.
6. Фэррис Поль У. Маркетинговые показатели : Более 50 показателей, которые важно знать каждому руководителю / Фэррис Поль У. [пер. с англ. А. А. Шамрай]. – Днепропетровск: Баланс Бизнес Букс, 2009. – 480 с.
7. Котлер Ф. Маркетинг менеджмент / Ф. Котлер, К. Л. Келлер. – [12-е изд.]. – СПб.: Питер, 2007. – 816 с.
8. Nowak M. Controlling działalności marketingowej. / Nowak M. – Warszawa: Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, 2007.

Лосева О.Г., Пономаренко О.О.

УДК 336.011

НЕМОНЕТАРНІ ПОКАЗНИКИ ІНФЛЯЦІЇ: ВАГОМІСТЬ, ЗВ'ЯЗОК ТА МІСЦЕ У КЛАСИФІКАЦІЇ

Анотація. Висвітлені немонетарні показники інфляції, шляхом вивчення класифікацій. Встановлене місце та проаналізована вагомість показників за допомогою коефіцієнта Пірсона. Результатом роботи є систематизація знань щодо класифікацій причин виникнення інфляції, та опис немонетарних причин інфляції через встановлення вагомості цього показника. У роботі інтерпретовані значення коефіцієнта кореляції Пірсона, які відбивають тісну зв'язку між індексом інфляції і вибраними немонетарними причинами.

Ключові слова: інфляція, показники, немонетарна концепція, коефіцієнт Пірсона, облікова ставка, мінімальна заробітна плата, реальний ВВП.

Аннотация. Освещены немонетарные показатели инфляции, путем изучения классификаций. Установлено место и проанализирована значимость показателей с помощью коэффициента Пирсона. Результатом работы является систематизация знаний относительно классификаций причин возникновения инфляции, и описание немонетарных причин инфляции через установление весомости этого показателя. В работе интерпретированы значения коэффициента корреляции Пирсона, которые отражают тесноту связи между индексом инфляции и выбранными немонетарными причинами.

Ключевые слова: инфляция, показатели, немонетарная концепция, коэффициент Пирсона, учетная ставка, минимальная заработная плата, реальный ВВП.

Summary. Not monetary indicators of inflation, by studying of classifications are shined. The place is established and the importance of indicators by means of Pearson's coefficient is analysed.

In work a number of methods of scientific research is used: analytical method, method of synthesis and scientific abstraction, generalization, modeling and systematization.

Result of work is systematization of knowledge concerning classifications of the reasons of emergence of inflation, and the description of not monetary reasons of inflation through establishment of ponderability of this indicator.

In work values of coefficient of correlation of Pearson which reflect narrowness of communication between an index of inflation and the chosen not monetary reasons are interpreted.

The strategy of selection of not monetary reasons constructed thus gives the chance not only qualitatively and quantitatively to estimate their place at classifications. That further it is possible to apply classifying the inflation reasons as a whole.

Keywords: inflation, indicators, not monetary concept, Pearson's coefficient, discount rate, minimum wage, real gross domestic product.

Вступ. Хронічний характер сучасних інфляційних процесів в Україні посідає важливе місце у процесі визначення її глибинних причин, механізмів виникнення і розвитку. Якщо на перших етапах розвитку теорії інфляцію вважали категорією сфери обміну і причини бачили лише у монетарній сфері (емісійна інфляція), то в сучасному розумінні її все більше пов'язують із немонетарною сферою та всіма етапами відтворювального процесу: виробництво (інфляція витрат), обмін (цінова інфляція), розподілення (інфляційний податок), споживання (інфляція попиту)[1]. Саме така зміна кута погляду на теорію інфляції спонукає до поглиблення та систематизації знань щодо природи немонетарних чинників та актуалізації цього питання в умовах сьогодення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Фундаментом для поглиблення та систематизації знань для аналізу інфляційних процесів є наукові погляди таких визначних, як А. Сміт, Д. Рікардо, К. Маркс, Дж. Локк, А. Маршалл, Дж. Мілль, І. Фішер та ін. Саме у працях цих вчених основні теоретичні положення інфляції були сформульовані в рамках кількісної теорії грошей, інтерпретованої з різних точок зору. У сучасності ці питання знайшли відображення у працях таких вчених: Горбанський А.Б.[1], Круш П.В., Клименко О.В.[3], Петрик О.І.[5], Катинська М.З. та ін.[2].

Постановка завдання. Погляди сучасників у питаннях дослідження концепцій виникнення інфляції не мають єдиної точки зору, саме це робить проблему більш гострою, підкреслює необхідність у

систематизації знань з цього питання. Метою роботи постає висвітлення немонетарних показників інфляції шляхом аналізу класифікацій за допомогою коефіцієнта кореляції Пірсона.

Результати дослідження. Інфляція — багатофакторний, багатовимірний і складний соціально-економічний процес, властивий ринковій економіці, який може бути спричинений різними подіями. Види (форми), яких набуває інфляція залежно від ознаки, покладеної в основу її класифікації. Найпоширенішими критеріями слід вважати: за причинами породження; залежно від темпів зростання цін; за здатністю держави впливати на інфляцію; за інтенсивністю втручання держави у сферу грошового обігу; за здатністю адаптації економіки до темпів зростання; за очікуванням економічних суб'єктів стосовно тенденцій та темпів зміни рівня цін; за сферою, вплив держави на яку зумовив стійке зростання цін; за мірою відкритості економіки.

Причинами інфляції прихильники немонетарної теорії вважають:

1. зростання витрат виробництва внаслідок:
 - перевищення темпів зростання заробітної плати над темпами зростання продуктивності праці;
 - перевищення темпів зростання податків над темпами зростання доходів;
 - зростання цін на сировину та енергоресурси;
2. зростання сукупного попиту, не пов'язаного зі зростанням грошової маси;
3. структурні зрушення в сукупному попиті, які виявляються в зростанні попиту на нові престижні товари при зростанні добробуту населення, що призводить до зростання їх цін, але на інші товари вони не знижуються, і зменшується їхня пропозиція, таким чином загальний рівень цін зростає;
4. зміни структури ринку, пов'язані із владою монополій, олігополій та держави, яка реалізується в адміністративному монопольному зростанні цін. Таку точку зору розділяють Круш П.В. і Клименко О.В.[3].

Працівники міжнародного центру перспективних досліджень, зокрема Піонтковський Р., до немонетарних факторів відносять наступні:

1. ціноутворення, регульоване адміністративними методами. Наприклад, тарифи на деякі послуги, зокрема комунальні, досі регулює держава. Завдяки збереженню встановленого рівня тарифів сповільнюється загальне підвищення рівня цін в економіці;
2. світові ціни на базові товари. Так, на загальний рівень цін в Україні впливають світові ціни на енергоносії. Останнім часом можна було спостерігати здешевлення енергоносіїв на міжнародних ринках, а ця обставина зумовила зниження темпів інфляції всередині країни;
3. врожай сільськогосподарських культур. Спираючись на те, що чималу частку споживчих товарів в Україні становить продукція сільського господарства [6].

Такі різноманітні точки зору щодо природи одного і того ж процесу зумовлені насамперед відмінністю методології визначення показників, та призначення кожному з них, особливого місця в класифікації.

Виявлення інтенсивності зв'язку між кількісними показниками інфляції та її немонетарними показниками дає змогу оцінити вагомість показників, та оцінити їх місце у цій системі. Вивчення ж складної категорії причинно-наслідкових зв'язків зростання цін, дає змогу доповнити низку цих причин не тільки кількісними, а й якісними показниками. Так, наприклад при розрахунку коефіцієнта кореляції Пірсона – зв'язку між такими показниками, як річний індекс інфляції в Україні (2008-2012 рік) та показниками реального рівня ВВП аналогічного періоду (Табл.1). У загальному вигляді для розрахунку коефіцієнта кореляції використовують формулу(1):

$$r_{xy} = \frac{\sum(x_i - \bar{x}) \times (y_i - \bar{y})}{\sqrt{\sum(x_i - \bar{x})^2 \times \sum(y_i - \bar{y})^2}} \quad (1)$$

де: x_i - значення, яке приймає змінна X (індекс інфляції);

y_i - значення, яке приймає змінна Y;

\bar{x} - середня по X;

\bar{y} - середня по Y;

Оскільки взаємозв'язок економічних змінних часто близький до лінійного, то головним завданням кореляційного аналізу є перевірка наявності лінійного зв'язку між змінними і перевірка його значущості. Використання коефіцієнта кореляції в аналізі економічних змінних обумовлено з одного боку відносною нескладністю розрахунку даного показника, а з іншого - зручністю його аналізу, що дозволяє робити висновки на підставі його розрахованого значення.

Таблиця 1. Розрахунок коефіцієнта Пірсона для рівня інфляції та реального ВВП країни (складено автором на основі [4])

Рік	X (індекс інфляції)	Y(реальний ВВП (млн.грн.)
2008	122,3	948056,00
2009	112,3	913345,00
2010	109,1	1082569,00
2011	104,6	1316600,00
2012	99,8	1304064,00

Враховуючи вище зазначені вхідні данні маємо: коефіцієнт кореляції Пірсона: = - 0.8532.

Підрахований такий чином коефіцієнт слід інтерпретувати, як підтвердження думки, щодо важливості динаміки реального ВВП, як показника немонетарних причин інфляції в Україні. Слід зазначити, що саме негативний коефіцієнт кореляції дозволяє прийняти гіпотезу про наявність лінійного негативного зв'язку, тобто збільшення значення однієї змінної в більшості випадків відповідає зменшенню значення корелюючої з нею змінної. Таке математичне підтвердження дає змогу впевнено зазначити низку першочергових немонетарних показників інфляції:

1. динаміка реального ВВП України:

- неможливість миттєво збільшувати обсяги виробництва у відповідь на зростання попиту;
- макроекономічну міжгалузеву незбалансованість, яка через неможливість окремих галузей промисловості наситити вчасно ринок товарами викликає структурну інфляцію;

2. дисбаланс сукупного попиту і пропозиції:

- українські підприємці закладають у витрати на виробництво високу норму прибутку, бо в українському законодавстві не існує законодавчо встановленого нормативу, а це, у свою чергу, призводить до завищення собівартості продукції і формування занадто високих цін на товар;

- нераціональна, з точки зору вигоди для суспільства, тарифна політика держави, що впливає на ціноутворення суб'єктів;

3. недосконалість інститутів:

- наявність монополізму на ринку товарів і послуг та факторів виробництва, переважання олігополістичної структури ринку над досконалою конкуренцією;

- активність держави, яка спричиняє невизначеність та ризик, тим самим завищуючи інфляційні очікування серед населення, що, у свою чергу, призводить до інфляції попиту;

- нераціональна, з точки зору вигоди для суспільства, тарифна політика держави, що впливає на ціноутворення суб'єктів;

Щодо спростування або підтвердження вагомості значення цих показників слід повернутися до математичного обґрунтування економічної природи, це - коефіцієнт кореляції, як взаємозв'язок показників індексу інфляції та сальдо торгового балансу України (за даними 2008-2012 років), за наведеними даними маємо наступні показники (Табл. 2).

Таблиця 2. Розрахунок коефіцієнта Пірсона для рівня інфляції та сальдо торгового балансу (складено автором на основі [4])

Рік	X (індекс інфляції)	Y (сальдо торгового балансу (млн. грн.))
2008	122,3	-75 729,00
2009	112,3	-15 296,00
2010	109,1	-31 579,00
2011	104,6	-80 948,00
2012	99,8	-118 047,00

Враховуючи вище зазначені вхідні данні та формулу маємо: коефіцієнт кореляції Пірсона: = 0,432494943.

З точки зору математики маємо чисельне підтвердження невагомості зв'язку між використаними даними, це твердить про незначну роль цього показника в класифікації. Доказом правдивості цих тверджень, наприклад можемо використати розрахунки того ж коефіцієнта, але для показників прожиткового мінімуму на кінець конкретного періоду та показників індексу інфляції. Аналогічно за вищенаведеними розрахунками за такими вхідними даними маємо (Табл.3).

Таблиця 3. Вхідні дані для розрахунку коефіцієнта Пірсона для рівня інфляції та показника прожиткового мінімуму в Україні. (складено автором на основі [4])

Рік	X (індекс інфляції)	Y (прожитковий мінімум(грн.))
2008	122,3	626,00
2009	112,3	701,00
2010	109,1	875,00
2011	104,6	953,00
2012	99,8	1095,00

Враховуючи вище зазначені вхідні данні маємо: коефіцієнт кореляції Пірсона: = -0.95892;

Показник негативний, отже: тісний зв'язок між факторами, підвищення показника інфляції веде за собою підвищення прожиткового мінімуму, що не знаходить протиріччя з точки зору політики держави щодо формування показника прожиткового мінімуму. Це дозволяє впевнитися у раціональності подальших розрахунків. У таблиці наведені вхідні дані, щодо показника облікової ставки НБУ (Табл.4).

Таблиця 4. Вхідні данні для розрахунку коефіцієнта Пірсона для рівня інфляції та показника облікової ставки НБУ в Україні. (складено автором на основі [4])

Рік	X (індекс інфляції)	Y (облікова ставка НБУ(%))
2008	122,3	12
2009	112,3	11
2010	109,1	8,5
2011	104,6	7,75
2012	99,8	7,5

Враховуючи вище зазначені вхідні данні маємо: коефіцієнт кореляції Пірсона: =0.91891;

Висновок. Автор статті вважає, що сучасному житті інфляцію спричиняють, як монетарні так і немонетарні показники. Виходячи з розглянутих теорій та проведених розрахунків до немонетарних показників інфляції слід віднести вищезазначені наведені причини :

- причини, які безпосередньо відображають зміни реального ВВП України;
- дисбаланс сукупного попиту і пропозиції у виробництві і, як наслідок, відображення цих процесів у торговому балансі;
- інфляційні очікування держави, що тісно пов'язані з формуванням прожиткового мінімуму
- тарифна політика НБУ у процесі встановлення облікової ставки з підвищеною інфляційною премією з метою страхування від інфляційних процесів.

Джерела та література:

1. Горбанський А. Б. Економічні теорії інфляції: закономірності еволюції // Торгівля і ринок України : тематичний збірник наукових праць Донецьк : ДонНУЕТ. – №29. – 2010. – С. 316–324.
2. Катинська М. З. Інфляція в Україні : економічна природа, причини виникнення та механізм розвитку // Вісник Львівської комерційної академії. – №33. – 2010. – С. 10–14.
3. Круш П. В. Клименко О. В. Інфляція : суть, форми та її оцінка: Навч. посіб. – К. : Центр учбової літератури. – 2010. – С.14.
4. Офіційний інтернет-сайт Державного комітету статистики. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>
5. Петрик О. І. Інфляція в Україні: проблеми, ризики, перспективи // Вісник НБУ. – 2007.– № 3. – С. 2–8.
6. Піонтковський Р. Як пояснити ремонетизацію економіки України. Міжнародний центр перспективних досліджень.[Електронний ресурс]. – . Режим доступу: <http://intellect.org.ua>

Миргородская Л.А., Прохорова О.В.

УДК:338.24(477.75)

МЕТОД ОЦЕНКИ УРОВНЯ ЭКОНОМИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ РЕКРЕАЦИОННОГО РЕГИОНА УКРАИНЫ И ПОЛЬШИ

***Аннотация.** Обоснован метод оценки экономического развития рекреационных регионов разных стран и апробирован на примере Автономной Республики Крым и Свентокшиском воеводства Польши. Сделаны выводы: валовая добавленная стоимость Свентокшиского воеводства в три раза опережает АР Крым, но по темпам роста валовой добавленной стоимости АР Крым в 1.5 раза опережает рост ВДС Свентокшиского воеводства Польши. Свентокшиское воеводство Польши, имея в 1,6 раза меньше населения, выпускало специалистов с высшим образованием больше, чем АР Крым. Однако Крым использует большее число врачей и среднего медицинского персонала.*

***Ключевые слова:** рекреационный регион, сектор экономики, субъекты туризма, экономическая эффективность.*

***Анотация.** Обгрунтовано метод оцінки економічного розвитку рекреаційних регіонів різних країн і апробований на прикладі Автономної Республіки Крим та Свентокшиського воеводства Польщі. Зроблено висновки: валова додана вартість Свентокшиського воеводства втричі випереджає АР Крим, але за темпами зростання валової доданої вартості АР Крим в 1.5 рази випереджає зростання ВДС Свентокшиського воеводства Польщі. Свентокшиське воеводство Польщі, маючи в 1,6 рази менше населення, випускало фахівців з вищою освітою більше, ніж АР Крим. Однак Крим використовує більшу кількість лікарів та середнього медичного персоналу.*

***Ключові слова:** рекреаційний регіон, сектор економіки, суб'єкти туризму, економічна ефективність.*

***Summary.** The purpose of the study-methodical bases justify comparisons of economic level recreation regions of different countries on the basis of the system of national accounts. Method of research and analytical comparisons economy recreational areas on the enhanced model pyatisekturnoy D. Bell. The analysis in the framework of improved five sector model economy recreational region of Ukraine in relation to recreational region of Poland, Swietokrzyskie, permit such conclusions: a) In its absolute value, gross value added Swietokrzyskie Province three times faster than the Crimea, and b) Growth rates gross value added in the Crimea 1.5 times faster than the rate of growth of GVA Swietokrzyskie c) The volume of financial services in Swietokrzyskie in 2010 ahead of Crimea is almost five times, and retail trade, transport and communication services almost 3.5 times. g) Swietokrzyskie Poland, with a population of less than 1.6 times, has released specialists with higher education than the Crimea. However Crimea in preserving the health sector, with a strong medical base resorts uses an increasing number of doctors and nurses. Crimea in tourism has 5 times smaller hotels, 4 times less autocampings than Swietokrzyski region, but they are equal in terms of accommodations for tourists. Annual per capita income in 2010 was in the Crimea – 225, 16 euros, and in Swietokrzyskie 1542.7 euros. ie 6.85 times higher, including salary per capita 6.7 times higher.*

***Keywords:** recreational region, sector, tourism entities, economic efficiency.*

Постановка проблемы и связь ее с научными планами.

Объективная необходимость раскрытия путей дальнейшего развития санаторно-курортного комплекса Украины привело к идее сопоставления рекреационных регионов разных стран. Например, сопоставить экономику Автономной Республике Крым с экономикой рекреационного региона Польши. Для этой цели